

Slovesá (5)

- ohybné slovné druhy, časujeme ich v prítomnom, minulom a budúcom čase
- plnovýznamové slová
- majú vetnočlenskú platnosť = môžu byť vetným členom (prísudok, podmet)

Delenie:

A:

činnostné	variť, behať, kresliť, cvičiť, pracovať,...
stavové	starnúť, kvitnúť, rásť, červenať sa, šedivieť,...

B:

plnovýznamové	písať, spievať, čítať, počítať, ... (môžu stáť samé)
neplnovýznamové	byť + <i>pod. meno, príd.m.,...</i> (sponové); smieť, môcť, vedieť, musieť, chcieť, mať + <i>niečo urobiť</i> (modálne); prestať/prestávať, začať/začínať, skončiť, ostať/ostávať (fázové)

C:

zvrtné	písať si, maľovať sa, česať sa, ...
nezvrtné	písať, maľovať, česať, ..

GRAMATICKÉ KATEGÓRIE

1. osoba	1. osoba (ja, my), 2. osoba (ty, vy) , 3. osoba (on, ona, ona, oni, ony)	
2. číslo	jednotné číslo (singulár), množné číslo (plurál)	
3. čas	Prítomný (pracujem), minulý (pracoval som), budúci (budem pracovať, prepracujem)	
4. spôsob	oznamovací	pracujem, urobil,
	rozkazovací	Urob! (ty) Urobme! (my) Urobte! (vy)
	podmieňovací prítomný	pracoval by som
	podmieňovací minulý	bol by som pracoval
5. vid	DOKONAVÝ	navarím, upečiem, zaspím, ...
	NEDOKONAVÝ	budem variť, budem spať, ...
6. tvar	a) jednoduchý	varím, varí sa, pracujeme, varíme si,...
	b) zložený	budem variť, bol by som varil, urobil,...
	A. určitý – dajú sa určiť gram. kategórie	varím, urobíš, píšeme, urobili,...
	B. neurčitý – nedajú sa určiť gram. kategórie	písať, píšuc, písaný, ... (pozri neurčité slovesné tvary)
7. slovesný rod	1. činný – podmet vykonáva činnosť	Mama varí polievku
	2. trpný – podmet nevykonáva činnosť, ale je dejom zasiahnutý	a) zvrtný trpný rod – Polievka sa varí. Mäso sa dusí
		b) opisný trpný rod – Polievka je varená. Polievka bude varená. Mäso bolo dusené.

NEURČITÉ SLOVESNÉ TVARY:

1. Neurčitok	písať, čítať, počítať, pracovať,...
2. prechodník	píšuc, čítajúc, telefonujúc, sediac, učiac, robiac,...
3. činné prídavné prísudkové	píšuci, robiaci, kúpajúci, trénujúci, ... (vzor cudzí)
4. činné prídavné prísudkové	má koncovku –vší – písavší, pristihnúvší, bývavší,...
5. trpné prídavné prísudkové	pečený, kreslený, čítaný, naliaty, napichnutý, usmiaty, ... (vzor pekný)
6. slovesné podstatné meno	čítanie, kupovanie, písanie, učenie, ... (vzor vysvedčenie)